

Rijksoverheid

Beleidskompasformulier

 Beleidskompas

Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?
Chronisch zieken en gehandicapten die geconfronteerd worden met extra kosten door ziekte of handicap waaronder personen die recht hebben op een arbeidsongeschiktheidsuitkering op basis van de WAO, WIA, WAZ of Wajong.
- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?
Chronisch zieken en gehandicapten, uitkeringsgerechtigden op basis van de WAO, WIA, WAZ en Wajong en UWV als uitvoerder.
- Op welke wijze ga je belanghebbenden in de verschillende fasen van het beleidstraject betrekken?
Er vindt afstemming plaats met (vertegenwoordigers) van belanghebbenden in de Stichting van de Arbeid en met de Cliëntenraad van UWV.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

- a) Wat is vermoedelijk het probleem?

Het wetsvoorstel is een uitwerking van de afspraken in het hoofdlijnenakkoord 2024-2028 'HOOP, LEF EN TROTS' (Kamerstukken II 2023/24, 36471, nr. 37). De persoon die recht heeft op een arbeidsongeschiktheidsuitkering op basis van de WAO, WIA, WAZ of Wajong (en in geval van WAO en WAZ: die ten minste 35% arbeidsongeschiktheid is), ontvangt momenteel de tegemoetkoming arbeidsongeschikten. De tegemoetkoming is bedoeld voor kosten vanwege chronische ziekte of handicap.

De huidige regeling veroorzaakt ongelijkheid, omdat de tegemoetkoming arbeidsongeschikten uitsluitend is voor mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering. Mensen die chronisch ziek of gehandicapt zijn en geen WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering ontvangen, hebben geen recht op de tegemoetkoming. Bijvoorbeeld mensen die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn op grond van de WIA, jonggehandicapten met arbeidsvermogen die een Participatiewetuitkering ontvangen of chronisch zieke niet-uitkeringsgerechtigden. Die ongelijkheid is moeilijk uitlegbaar. Met het afschaffen van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten vanaf 2027 wordt deze ongelijkheid weggenomen. Samen met de voorgestelde verlaging van het verplicht eigen risico in de Zorgverzekeringswet (Zvw) naar € 165 kiest de regering voor een andere manier om chronisch zieken en gehandicaptten te ondersteunen.

De regering beoogt met het afschaffen van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten – tegelijk met de verlaging van het verplicht eigen risico in de Zvw – een eenvoudiger en bredere ondersteuning te regelen voor mensen met een chronische ziekte of handicap. Deze maatregelen zorgen voor vereenvoudiging, omdat een aparte regeling voor een specifieke groep uitkeringsgerechtigden vervalt. De ondersteuning wordt breder, omdat een veel grotere groep mensen met een chronische ziekte of handicap bereikt wordt met de verlaging van het verplicht eigen risico in de Zvw, onafhankelijk van het recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering op basis van de WAO, WIA, WAZ of Wajong.

- b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Zie toelichting onder 1 a).

- c) Wat is de omvang van het probleem?

In 2024 hebben 826 duizend mensen de tegemoetkoming ontvangen. In 2025 is de tegemoetkoming netto € 219,90.

- d) Wat is het huidige beleid en wat leren we van de evaluatie daarvan?

Het huidige beleid is omschreven in de Memorie van Toelichting in paragraaf 1.3 'Huidig situatie'.

De persoon die op 1 juli van een kalenderjaar recht heeft op een arbeidsongeschiktheidsuitkering op basis van de WAO, WIA, WAZ of Wajong (en in geval van WAO en WAZ: die ten minste 35% arbeidsongeschiktheid is), heeft momenteel recht op de tegemoetkoming arbeidsongeschikten. UWV betaalt de tegemoetkoming in september van een kalenderjaar ambtshalve uit. De tegemoetkoming is bedoeld voor kosten ten gevolge van chronische ziekte of handicap. De doeltreffendheid en doelmatigheid van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten is beperkt doordat de regeling niet specifiek gericht is op de mensen die hogere kosten hebben wegens chronische ziekte of handicap: enerzijds kunnen mensen de tegemoetkoming ontvangen zonder dat zij hogere kosten hebben, en anderzijds kunnen mensen chronisch ziek of gehandicapt zijn en wel hogere kosten hebben, maar de tegemoetkoming niet krijgen omdat zij geen arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgen van UWV.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet? (Nuloptie) Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De afschaffing van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten vindt plaats vanwege een vereenvoudiging van wetgeving en een andere wijze van ondersteuning door het verlagen van het verplicht eigen risico in de Zorgverzekeringswet (Zvw) in plaats van een forfaitaire tegemoetkoming. Hierdoor wordt een ongelijkheid weggenomen, omdat niet alle chronisch zieken en gehandicapten op dit moment recht hebben op de tegemoetkoming.

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het wetsvoorstel is een uitwerking van de afspraken in het hoofdlijnenakkoord 2024-2028 'HOOP, LEF EN TROTS' (Kamerstukken II 2023/24, 36471, nr. 37). De regering beoogt met het afschaffen van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten – tegelijk met de verlaging van het verplicht eigen risico in de Zvw – een eenvoudigere en bredere ondersteuning te regelen voor mensen met een chronische ziekte of handicap. Deze maatregelen zorgen voor vereenvoudiging, omdat een aparte regeling voor een specifieke groep uitkeringsgerechtigden vervalst. De ondersteuning wordt breder, omdat een veel grotere groep mensen met een chronische ziekte of handicap bereikt wordt met de verlaging van het verplicht eigen risico in de Zvw, onafhankelijk van het recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering op basis van de WAO, WIA, WAZ of Wajong.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

Ongelijkheid verminderen

- c) Zijn er specifieke randvoorwaarden en criteria die volgen uit de probleemanalyse of die te maken hebben met budgettaire of andere beperkingen?

Nee

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten voor beleid gegeven de probleem- en oorzakenanalyse, doelenboom en gedragsanalyse en overige informatiebronnen, zoals evaluaties van eerder beleid?

De voorgestelde maatregel is een uitvloeisel van de gemaakte afspraken in het hoofdlijnenakkoord.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen gegeven je beleidstheorie?

De gevolgen zijn omschreven in de Memorie van Toelichting in paragraaf 4 'Gevolgen van het voorstel'.

Afschaffen van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten heeft op zichzelf beschouwd tot gevolg dat alle mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering (en in geval van de WAO en WAZ: die ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn) er vanaf 2027 netto € 235,11 per jaar op achteruit gaan.

Het procentuele effect van het afschaffen van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten op het besteedbaar inkomen van de mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering verschilt per persoon, omdat het afhankelijk is van het totale inkomen dat iemand ontvangt. Bij de WAO, WIA en WAZ speelt daarbij het inkomen een rol dat iemand ontving voordat er sprake was van arbeidsongeschiktheid. Terwijl de Wajong-uitkering 70% of 75% van het wettelijk minimumloon is. Hierdoor lopen de inkomens van deze mensen uiteen van het sociaal minimum van € 1.345,45 per maand tot een inkomen van 75% van het maximum dagloon wat neerkomt op € 4.741,50 bruto per maand.

Het verplicht eigen risico kan als een te hoge financiële drempel ervaren worden door mensen die zorg nodig hebben, zeker als ze financieel gezien moeite hebben met rondkomen. Het kabinet verlaagt daarom het verplicht eigen risico fors, met als doel de toegang tot zorg voor iedereen te vergroten en gelijkwaardiger te maken.

Hoe het afschaffen van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten in combinatie met de verlaging van het verplicht eigen risico in de Zvw per saldo uitpakt, hangt af van de mate waarin mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering nu het verplicht eigen risico volmaken. Bij ongewijzigd beleid zou de tegemoetkoming naar verwachting €235,11 bedragen in 2027. Het verplicht eigen risico zou zonder de maatregelen uit het hoofdlijnenakkoord naar verwachting uitkomen op € 415 in 2027, maar wordt verlaagd naar € 165. Voor mensen die het verplicht eigen risico volmaken, betekent dat een voordeel van € 250, waarmee het effect van de maatregelen samen per saldo licht positief is (circa € 15 per jaar). Indien mensen het verplicht eigen risico niet volledig volmaken, ondervinden mensen per saldo een financieel nadeel van beide maatregelen samen, waarbij moet worden opgemerkt dat dit een partieel beeld is. De grotere financiële toegankelijkheid van de zorg komt hierin namelijk nog niet tot uitdrukking. Mensen die een hogere zorgbehoefte hebben, maar die nu van zorggebruik afzien vanwege de hoogte van het verplicht eigen risico, ervaren baten van de verlaging van het verplicht eigen risico in de vorm van extra zorggebruik. Deze baten komen niet tot uitdrukking in koopkrachtplaatjes.

De regering is zich ervan bewust dat mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering door de afschaffing van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten minder baat hebben bij de verlaging van het verplicht eigen risico dan anderen. De regering heeft de gevolgen van de verlaging van het verplicht eigen risico en de afschaffing van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten meegewogen bij de besluitvorming over het algemene koopkrachtbeeld . Zo heeft de regering besloten om een extra schijf in de inkomstenbelasting te introduceren met een verlaagd tarief. Daarnaast is besloten dat de huurtoeslag en het kindgebonden budget de komende jaren omhoog gaan, en nemen de uitgaven aan zorgtoeslag toe. Hier profiteren lage en middeninkomens het meest van, waaronder ook mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering.

b) Welke verplichte toetsen zijn op jouw traject van toepassing?

Er vinden stakeholdergesprekken plaats en de resultaten hiervan worden meegenomen in het verdere proces naar de Raad van State en indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede en Eerste Kamer.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

a) Beschrijf je voorkeursoptie

Voorgesteld wordt dat de tegemoetkoming arbeidsongeschikten vanaf 2027 wordt afgeschaft in samenhang met het verlagen van het verplicht eigen risico in de Zvw.

b) Hoe beoordeel je de gekozen optie in termen van:

- [Doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#)
- Uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#))
- Brede maatschappelijke impact

Het afschaffen van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten – tegelijk met de verlaging van het verplicht eigen risico in de Zvw – is een eenvoudigere en bredere ondersteuning voor mensen met een chronische ziekte of handicap. Deze maatregelen zorgen voor vereenvoudiging, omdat een aparte regeling voor een specifieke groep uitkeringsgerechtigden vervalt. De ondersteuning wordt breder, omdat een veel grotere groep mensen met een chronische ziekte of handicap bereikt wordt met de verlaging van het verplicht eigen risico in de Zvw, onafhankelijk van het recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering op basis van de WAO, WIA, WAZ of Wajong.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden in dit voorstel?

Alle mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering (en in geval van de WAO en WAZ: die ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn) gaan er vanaf 2027 netto € 235,11 per jaar op achteruit. Zij hebben hierdoor minder baat bij de verlaging van het verplicht eigen risico dan anderen. De regering heeft de gevolgen van de verlaging van het verplicht eigen risico en de afschaffing van de tegemoetkoming arbeidsongeschikten meegewogen bij de besluitvorming over het algemene koopkrachtbeeld ([Regeerprogramma](#), Uitwerking van het hoofdlijnenakkoord door het kabinet, 13 september 2024). Zo heeft de regering besloten om een extra schijf in de inkomstenbelasting te introduceren met een verlaagd tarief. Daarnaast is besloten dat de huurtoeslag en het kindgebonden budget de komende jaren omhoog gaan, en nemen de uitgaven aan zorgtoeslag toe. Hier profiteren lage en middeninkomens het meest van, waaronder ook mensen met een WAO-, WIA-, WAZ- of Wajong-uitkering.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

N.v.t.